

Staldzenes skardis

Foto autors Ventspils Tūrisma informācijas centra foto arhīvs

I šiaurē no Ventspils, Kolkas kryptīm, yra Staldzenē – senas žvejų kaimas, kuriame išlikę kai kurie XIX a. žvejų ūkis s. Žvejai čia vis dar plaukia į jūrą ir ramiais vakarais dažnai kvepia stipriai rūkytais butais.

Staldzenē – miestelėnų ir svečių pamėgta pasivaikščiojimo ir maudynių vieta su jspūdingu jūros skardžiu. **Staldzenės skardis yra aukščiausias skardis Latvijoje.**

Skardis yra tipiška dėl abrazijos susidariusi 4–8 m aukščio atodanga, besitęsianti apie 400 m ir atidengianti įvairiose Baltijos jūros stadijose susidariusias nuogulas. Dėl jūros sukeltos erozijos skardis yra nuskalaujamas. Remiantis pakrančių stebėsenos duomenimis apskaičiuota, kad kiekvienais metais atodangos kraštas pasislenka vidutiniškai 1 m, todėl paminklo plotas mažėja ir šiuo metu sudaro maždaug 6 ha. Taigi šios atodangos egzistavimo laikas yra ribotas, pasakoja informacinis šaltinis „Ypač saugotinos gamtos teritorijos Ventspilyje“ („Įpaši aizsargājamās dabas teritorijas Ventspilī“). Laikui bēgant skardis neteko ir savo aukščio – prieš maždaug 50 metų skardis siekė net 12 metrų. Skardžio skalavimą lemia keletas faktorių, įskaitant klimatinis – vėjo greitis ir kryptis, oro temperatūra, jūros lygis, srovės, bangos, ledo formavimasis ir kt. Didelę įtaką tebedaro Ventspilio uosto molai ir gilusis laivų kelių kanalas, visiškai sustabdantis natūralių sąnašų judėjimą palei uostą į šiaurę.

Staldzenės skardžio teritorijoje yra tiek europinės, tiek valstybinės reikšmės saugomi biotopai: miškingos pajūrio kopos, borealiniai miškai, kalkingos smėlynų pievos, žoliniais augalais apaugusios pilkosios kopos. Gamtos paminklo teritorijoje aptinkamos 8 ypač saugotinos augalų rūšys. Kai kurie augalai aptinkami tik Ventspilio ir Papės apylinkėse.

Staldzenės atodanga yra Ventspilio miesto ir apylinkių teritorijoje, įskaitant devynių kilometrų ilgio jūros pakrantės ruožą nuo Staldzenės iki Liepenės. Jos aukštis siekia 4-18 m virš jūros lygio. Atodanga yra graži, vaizdinga, joje atsiveria įvairių nuosėdų klodai. Ilgiausiam kranto ruože po smėlio sluoksniais matyti per ledynmetį susiformavęs melsvai pilkas akmenuotas priemolis (morena), taip pat raudonai rudas ledynmečiu buvusio ežero molis.

Staldzenės atodanga 2021 metais pripažinta žymia geologine Latvijos vieta. Geologinės vietos informacinius stendus pristatė Gamtos apsaugos valdybos ir Šiaurės Vidžemės geologinių parkų draugijos ekspertas Dainis Ozolas. Jo manymu, svarbu suteikti žmonėms pavyzdį ir paskatinti domėtis geologijos mokslu, kuris buvo viena iš pagrindinių minėto renginio temų.

„Informaciniai stendai yra labai svarbūs, juos kurdami, stengėmės sudėtingą mokslo srities informaciją pristatyti kuo paprasčiau ir suprantamiau.

Po 2001 metų rudens audros ardomojo darbo čia netikėtai buvo rastas rytų Baltijoje iki šiol didžiausias bronzos amžiaus senovinių daiktų radinys, kurį dabar tiria Ventspilio muziejaus lankytojai. Geologinis ir geomorfologinis 8,6 ha ploto gamtos paminklas Ventspilio miesto teritorijoje suformuotas 2001 metais, siekiant apsaugoti unikalios Kuržemės apledėjimo

morenos atodangas, Latvijos apledėjimo pabaigos fazės molio ir kitų Baltijos baseino istorinių stadijų nuogulas.

2001. po audros, ant stataus Staldzenės kranto buvo aptikti bronzos amžiaus (VII a. pr. Kr.) papuošalai ir senienai – didžiausias toks telkinys Pabaltijyje, kuris šiuo metu eksponuojamas Livonijos ordino rūmų muziejuje.

📍 Bangu iela 61

